

Fatale Lente

Fatale Lente

Han Albers

Dankjewel

Een boek schrijven is één ding, zo'n boek leesbaar maken en houden is een heel ander verhaal. Bij dat laatste ben ik geholpen. Allereerst door Kim die er niet alleen voor gezorgd heeft dat mijn Nederlands ook werkelijk Nederlands is geworden, maar die daarnaast heel veel waardevolle tips heeft gegeven met betrekking tot de inhoud. Verder bleek ze onvermoeibaar bij het lezen en corrigeren van de zoveelste versie van een hoofdstuk. Ook dank aan Mayra en Dorothé voor hun suggesties met als direct resultaat een meer prominente rol voor Maria.

ISBN: 9 789402 123586

© Han Albers

PROLOOG

Het schrille fluitje van de in chique grijs geklede portier verscheurt op deze vroege, nevelige ochtend de stilte rond het Amsterdamse ‘Okura Hotel’. Vanuit de ondergrondse parkeerplaats rijdt een taxi voor. De portier, compleet met grijze, hoge hoed, opent met een buiging het achterportier, terwijl een piccolo de koffers vanaf de bagage trolley in de achterbak van de ruime Mercedes stouwt.

Carel van Rijnsoever kijkt nog een keer omhoog langs de voorgevel. Het lijkt wel of de mist dikker is geworden, het op de bovenste verdieping gevestigde prestigieuze restaurant ‘Ciel Bleu’ valt vanaf de begane grond nog maar nauwelijks waar te nemen.

‘Het zal mij benieuwen of er nog gevlogen wordt,’ denkt Carel als hij instapt.

Terwijl hij een fooi in de grijze handschoen van de portier frommelt, richt hij zich tot de chauffeur met: ‘Schiphol, KLM.’ Als de taxi de Ferdinand Bolstraat op draait, richting RAI, haalt Carel een gouden pen uit zijn binnenzak. Daarmee heeft hij niet alleen zijn handtekening onder een uiterst lucratief verkoopcontract gezet; in zekere zin heeft hij er ook een streep mee gezet onder de tien meest hectische jaren van zijn nu tweeënveertigjarige leven. Dat was gisteravond, hoog boven Amsterdam, in sterrenrestaurant ‘Ciel Bleu’, tussen de ‘Vijftien smaakbelevingen van tomaat en komkommer’ en de ‘Zeebaars & Ajuin’ in.

Tien jaar lang heeft ‘Solar Enterprises’, de Nederlandse pionier op het terrein van de zonne-energie, zijn leven beheerst. Dag en nacht. Het heeft hem zijn huwelijk met jeugdvriendin Kristel gekost. Tot op de dag van vandaag is hij nog steeds blij dat er nooit kinderen gekomen zijn.

Twee weken geleden is hij zijn ex nog eens tegen gekomen, in de Leidsestraat. Aan de arm van Frits Osdorp, een van zijn vroegere studiematen uit Delft. Ze leken echt gelukkig en het verbaasde hem dat die ontmoeting hem niets deed. Je zou toch denken dat hij bij het zien van die twee minstens een steek van jaloezie had moeten voelen. Maar

nee hoor, zelfs niet bij Kristel's 'we gaan volgende maand trouwen'. 'Heel veel geluk,' heeft hij het tweetal nog toegewenst.

Ja, 'Solar Enterprises' was het enige waarvoor hij leefde. En het heeft hem uiteindelijk dus twee miljard euro opgebracht. Twee miljard, dat is omgerekend tweehonderd miljoen per jaar. Een bedrag om trots op te zijn. Toch had hij liever zelfstandig door willen gaan, maar de gecombineerde realiteitszin van zijn accountant en bank heeft hem overtuigd. Het bedrijf was te klein, zeker nu de Chinezen de afgelopen twee jaar met zoveel succes de internationale markten voor zonne-energie bestormen. 'Solar Enterprises' zou die bestorming nooit op eigen kracht overleefd hebben. Zo gezien kwam het bod uit Düsseldorf van de Europese marktleider dan ook als geroepen. Anderhalf miljard had hij zelf ingeschat, het zijn er toch nog twee geworden.

'Niet gek voor een veertiger,' denkt hij, terwijl hij de gouden vulpen terugstopt in zijn binnenzak.

Voor die twee miljard heeft hij wel moeten werken! Eerst in de garage van zijn grootvader, maar al gauw in zijn eerste eigen pandje op het Amersfoortse industrieterrein 'De Isselt'. Wat was hij trots, hoewel zijn 'fabriek' nauwelijks vijftig vierkante meter groot was. Inclusief het kantoor en het magazijn wel te verstaan. Toch kwamen daar, in Amersfoort, de eerste echte successen. Zoals de allereerste Nederlandse woonwijk met zonnepanelen in Deventer. Dat project markeerde het begin van een stroom kooporders van zeg maar gerust alle Nederlandse Woningbouwverenigingen.

In een paar jaar tijd groeide het bedrijf door van tien naar honderd medewerkers. Toen de eerste exportorder, nauwelijks tien jaar geleden. Gevolgd door de buitenlandse expansie, tot in Verenigde Staten toe. Amerika, New York, waar hij straks naar toe vliegt om afscheid te nemen van zijn medewerkers daar.

Daarna, dus nog diezelfde dag, zal hij met American Airlines doorvliegen naar Aruba. Niet om de rest van zijn leven te genieten van die twee miljard, zoals de meeste mensen uit zijn omgeving vermoede-

delijk zullen denken, maar om aan de slag te gaan als adviseur van de minister-president van dit Caribische eiland.

Zijn eerste ontmoeting met deze minister-president, George Lieve, herinnert hij zich nog als de dag van gisteren. Dat was in het studentenhuis aan de Oude Delft op een naar Nederlandse begrippen zomerse dag. Zo niet voor de Arubaanse George, die met een dikke trui de gemeenschappelijke keuken, uitsluitend bevolkt door studenten in T-shirts met afgeknipte mouwtjes, binnenstapte.

‘George Lieve, Weg- en Waterbouwkunde, Oranjestad, Aruba,’ stelde hij zich voor.

Het wordt het begin van een hechte vriendschap. Die zelfs een politiek tintje krijgt, wanneer ze zich allebei aanmelden bij het CDJA, de jongeren afdeling van de Christendemocraten. Daarmee treden ze dan in de voetsporen van hun vaders, die allebei in het verleden een prominente politieke rol gespeeld hebben. De vader van George als politiek leider van de Arubaanse AVP, zijn eigen vader vier jaar lang als staatssecretaris voor de toenmalige KVP. Na zijn studietijd heeft Carel de politiek de politiek gelaten. Hij zou er trouwens geen tijd meer voor hebben gehad.

Hij wordt uit zijn overpeinzingen opgeschrikt door een krachtige vloek van de taxichauffeur, gevolgd door een nijldige klap op de claxon. Oorzaak van de uitbarsting blijkt een Renaultje te zijn dat blijkbaar plotseling van rijbaan is veranderd. Terwijl ze het autootje passeren, ziet Carel een schuldbewuste chauffeur, of liever gezegd chauffeuse, die met een rood hoofd van schaamte onder haar stoel probeert te kruipen.

Hij kijkt door de voorruit. De mist is aan het optrekken en in de verte doemt Schiphol op. De vriendschap met George Lieve duurde voort. Ook na het beëindigen van hun studies. En twee jaar geleden is zijn Arubaanse vriend, die in tegenstelling tot hemzelf wel altijd politiek actief is gebleven, dan minister-president geworden. Toen Carel hem belde om hem te feliciteren met zijn benoeming, heeft hij tijdens dat gesprek terloops ook gemeld dat hij bezig was met de verkoop van ‘Solar Enterprises’.

George reageerde met ‘Mooi zo, dan kun je daarna naar Aruba komen om mij te helpen. Ik wil dat wij het eerste land ter wereld worden dat

voor meer dan de helft van zijn energiebehoeften gebruik maakt van schone energie. Tot nu toe hebben ze hier alleen ingezet op windmolens, maar ik denk dat zonne-energie effectiever is en in ieder geval minder horizon vervuilend dan al die windturbines. Niet onbelangrijk als je bedenkt dat het toerisme onze voornaamste inkomstenbron is.'

Op het moment dat de eerste zonnestralen zich door de grondmist boren, neemt de taxi de afslag naar Schiphol. Hoe vaak heeft hij deze rit de laatste jaren niet gemaakt? Minstens een keer per week als het niet vaker is. Ze passeren een aantal geparkeerde KLM toestellen met hun karakteristieke blauwe 'ruggen'. Meestal staan ze in het gezelschap van een Airbus van 'Surinam Airways', maar vandaag niet. Zou er dan toch echt met dat veelkleurige toestel gevlogen worden? Hij heeft daar altijd zo zijn twijfels over gehad.

Nu maakt de weg een scherpe bocht naar rechts en een minuut later stopt de taxi voor Vertrekhal 2. Carel opent zijn diplomatenkoffer en neemt er de print out van zijn boarding pass uit. De taxichauffeur heeft zijn koffers al op een trolley gezet. Vijf minuten later is zijn bagage ingecheckt ('Ja, graag direct doorsturen naar Aruba') en passeert Van Rijnsoever de paspoortcontrole.

Het is nog vroeg en dus relatief rustig op de Amsterdamse luchthaven. Van die rust is overigens weinig te merken bij Gate F8, van waar vlucht KL 0641 naar New York vertrekt. De Boeing 777 van de KLM kan 425 passagiers herbergen en zo te zien staan er daarvan 424 in de rij voor de security check. De serene rust in een koffiobar een eindje verderop staat in een wel heel schril contrast tot de drukte bij de gate.

'Dan maar eerst een espresso,' besluit Carel en beent richting de koffiobar, waar twee werkeloze barkeepers zich onledig houden met het oppoetsen en nogmaals oppoetsen van de grote, glimmende Faema koffiemachine.

Terwijl hij met kleine teugjes geniet van zijn espresso, glimlacht hij bij de gedachte dat hij, nu hij toch officieel miljardair is, geen Royal Class, zelfs geen World Business Class, maar gewoon Economy vliegt. Weliswaar 'Economy Comfortzone', zodat hij zijn benen kan strekken.

Want dat is de enige luxe die hij zich op intercontinentale vluchten veroorlooft. En daar veranderen die twee miljard op de bank weinig aan. ‘Zuinigheid met vlijt bouwt huizen als kastelen,’ zei zijn al jaren geleden overleden grootmoeder altijd.

Een half uur later taxiet Vlucht KL 0641 richting de Kaagbaan en vijf minuten later verheft de Boeing zich majestueus in de lucht. Carel van Rijnsoever kijkt neer op de A4 waar het verkeer zich vijf rijen dik in de richting van Amsterdam beweegt. De andere kant op, richting Den Haag, is het duidelijk minder druk. De machine klimt en klimt. Vanuit de hoogte lijkt Nederland toch wel erg veel op een keurig aangeharkt, uiterst geordend, maar toch een beetje saai en bekrompen Volkstuintjescomplex. Hij is er dan ook van overtuigd dat hij zijn geboorteland de komende tijd niet echt zal gaan missen.

Op ongeveer hetzelfde moment dat Vlucht KL 0641 ter hoogte van IJmuiden het Nederlandse luchtruim verlaat, stopt er een zwarte, verlengde Mercedes met de lettercombinatie CD van ‘Corps Diplomatique’ in het kenteken, voor een woning in Amsterdam-Zuid. Er stappen drie mannen in sombere, zwarte overjassen uit. Het drietal wordt kennelijk verwacht, want de voordeur zwaait, nog voor de bezoekers hebben aangebeld, open. De gastheer begroet zijn gasten in het Engels om ze vervolgens voor te gaan naar een verrassend ruime woonkamer met openslaande deuren en uitzicht op een verwaarloosde tuin. De gastheer wijst naar de gerieflijke fauteuils, maar de drie schudden hun hoofd. Ze blijven liever staan.

‘Dus u stelt voor om onze pijlen op Nederland te richten. Waarom Nederland? Waarom niet een van de grote landen: Duitsland, Frankrijk?’ wil een van de bezoekers, zo te zien de leider van de delegatie, weten.

‘Omdat er in Nederland binnenkort verkiezingen worden gehouden. Onder de deelnemende partijen zijn er twee sterk anti-Europa. Als we de campagne pot van die twee spekken, is het niet uitgesloten dat ze samen gaan regeren en dan in ieder geval pogingen zullen ondernemen om uit de Unie te treden. Indien Nederland, dat door iedereen als het

braafste jongetje van de Brusselse klas wordt beschouwd, uit de Europese Unie stapt, heeft dat even veel impact als wanneer het veel grotere Duitsland dat zou doen. Alleen kost het aanzienlijk minder geld om Nederland zo ver te krijgen,’ antwoordt de gastheer.

‘Is België dan niet nog voordeliger?’ wil de tweede bezoeker weten.

‘Goedkoper misschien wel, maar absoluut niet voordeliger. Vergeet niet dat de Belgen het probleemloos een jaar zonder een regering hebben kunnen doen. Van paniek is daar dus niet zo gauw sprake. En vergeet ook niet dat de zetel van de Europese Unie in Brussel gevestigd is. Uit de EU stappen is daarom voor de Belgen vrijwel onmogelijk,’ legt de gastheer uit.

De eerste spreker lijkt echter nog steeds niet overtuigd: ‘Volgens mij overschat u het belang van uw eigen landje. Ik blijf erbij dat Nederland gewoon te klein is om heel Europa in een chaos te dompelen!’ En tegen zijn twee metgezellen: ‘Wat vinden jullie?’

‘Hoeveel hoger schat u de kosten om Duitsland uit te laten stappen?’ vraagt een van de twee aan de gastheer.

‘Minstens tien keer zo hoog,’ luidt het prompte antwoord.

De bezoeker wendt zich tot de leider van de delegatie: ‘In dat geval kies ik voor Nederland!’

Even blijft het stil: ‘En jij? Wat vind jij?’ vraagt de leider aan bezoeker nummer drie.

‘Daar ben ik het mee eens. Het prijsverschil is te groot, ik kies ook voor Nederland.’

‘Dan wordt het Nederland,’ hakt de leider de knoop door en tegen de Nederlander: ‘Je rapporteert rechtstreeks aan mij. Dat doe je telefonisch via een prepaid telefoonnummer dat je steeds maar één keer gebruikt, waarna je een nieuwe aansluiting regelt. Het telefoonnummer waarop je mij eens per week kunt bereiken, vind je in je elektronische brievenbus. Samen met het tijdstip waarop je moet bellen.’

De gastheer knikt dat hij het begrepen heeft, waarop de drie bezoekers zonder te groeten de kamer weer uit marcheren. Wanneer hij de voordeur hoort dichtslaan, pakt hij zijn mobiele telefoon: ‘Ze zijn akkoord, aan de slag,’ en verbreekt de verbinding.

Het vliegtuig van Carel van Rijnsoever naar New York heeft al een kwart van de afstand afgelegd wanneer de journalist Stan Vervoort van het Nederlandse dagblad 'De Tijdgeest' de sleutels van zijn huurauto uit de handen van de portier van zijn vlakbij het Arubaanse vliegveld gelegen hotel 'Talk of the Town' ontvangt. Hij kijkt op zijn horloge. Negen uur, dan heeft hij dus nog een half uur om naar het aan de andere kant van Oranjestad gelegen 'Holiday Inn' te rijden voor zijn afspraak met de manager van het casino. Volgens zijn informatie gaat het om een vrouw, die ook nog eens de zuster van de huidige minister-president van het eiland, George Lieve, is.

Het gesprek is gearrangeerd door het Haagse 'Arubahuis' als reactie op het zoveelste bericht in de Nederlandse pers over maffiapraktijken op de voormalige Nederlandse Antillen. Aruba heeft er schoon genoeg van om steeds over één kam geschoren te worden met Curaçao en Sint Maarten. Per slot van rekening beschikt het eiland al sinds 1986 over de 'Status Aparte', waarbij Aruba als zelfstandig eiland onderdeel uitmaakt van het Koninkrijk der Nederlanden. Stan Vervoort heeft in het verleden bewezen een objectieve journalist te zijn, die bij zijn berichtgeving nooit over een nacht ijs gaat en die consequent het principe van hoor en wederhoor toepast. In het 'Arubahuis' denken ze daarom dat hij de ideale persoon is voor een positief verhaal over het tropische eiland.

Hoewel het pas half tien is ligt de temperatuur al ruim boven de dertig graden wanneer de journalist op de parkeerplaats van het 'Holiday Inn' uit zijn Chevrolet Aveo stapt. De temperatuur in de receptieruimte van het hotel blijkt dankzij de airconditioning heel wat aangener dan buiten. De receptionist vraagt hem om in de lobby plaats te nemen. Even later komt een jonge, zwartharige jonge vrouw met uitgestoken hand naar hem toe: 'Goedemorgen, ik ben Maria Lieve, manager van het casino hier. Welkom, fijn dat u er bent.'

Het wordt al met al een lang gesprek dat doorgaat tijdens en na de lunch in het 'Sea Breeze Restaurant'. De zuster van George Lieve blijkt daarbij niet alleen een intelligente en communicatief vaardige, maar vooral ook prettige gesprekspartner. Het is dan ook al bijna vijf uur wanneer ze eindelijk afscheid nemen en Stan terugrijdt naar 'Talk of

the Town'. Onderweg ontdekt hij tot zijn stomme verbazing dat hij 'Een beetje verliefd' zit te neuriën.

Maria Lieve op haar beurt is blij dat het interview voorbij is. Ze is van tevoren best nerveus geweest. Haar ervaringen met Nederlandse journalisten zijn tot nog toe nu eenmaal niet om over naar huis te schrijven. Zeker niet na het nachtelijke verdwijnen van het Amerikaanse meisje Natalee Holloway na een bezoek aan uitgerekend 'haar' casino. Ze had zich voorbereid op een hele serie vragen over die verdwijning.

Maar niets over Natalee gedurende het lange interview. Wel over de in Nederland hoog op de agenda staande gokverslaving, maar voor de rest een positief gesprek over het bloeiende toerisme op Aruba. Ze is er dan ook van overtuigd dat ze erin geslaagd is om de suggestie van een ander groot Nederlands dagblad, dat er op Aruba op grote schaal sprake zou zijn van drugstoerisme, te ontzenuwen. Al met al beslist geen verloren dag.

'En er bestaan nog aardige journalisten op deze wereld,' denkt ze terwijl ze vanuit de lobby naar haar kantoortje bij het casino loopt.

1

Maandagmorgen half tien is normaal gesproken erg vroeg voor Stan Vervoort. De keren dat hij de afgelopen jaren op maandag vóór een uur 's middags achter zijn bureau bij het dagblad 'De Tijdgeest' heeft plaatsgenomen, zijn dan ook op de vingers van één hand te tellen. Wanneer hij op de redactie arriveert, Starbucksbeker in de hand, drommen zijn collega's rond het TV scherm in de hoek van het kantoor.

'Stan, breaking news!'

Het is de meest vreemde verkiezingscampagne aller tijden, daar is iedereen het wel over eens. Al was het alleen al vanwege het feit dat de rode draad in de campagnes en toespraken niet luidt: 'Stem op mij', maar 'Stem niet op hem'. En alsof deze voortdurende bewijsvoering vanuit het negatieve nog niet verwarrend genoeg is, wordt de kiezer ook nog eens zo'n beetje iedere avond geconfronteerd met alweer een peiling. Gouden tijden voor de marktonderzoekbureaus, want iedere zichzelf respecterende actualiteitenrubriek wil natuurlijk zijn eigen politieke barometer. Omdat Nederland wereldwijd gezien het land met het hoogste aantal actualiteitenrubrieken per hoofd van bevolking is en al die barometers stuk voor stuk een afwijkende voorspelling te zien geven, heeft de publieke omroep uiteindelijk besloten regulerend op te treden. Op basis van al die peilingen wordt er dagelijks een soort van gemiddelde prognose gepubliceerd. En zo komt het dat halverwege augustus eigenlijk iedere Nederlander, of die nu thuis zit of op zijn of haar vakantieadres verblijft, al lang de draad kwijt is.

'Breaking News'... Volgens Stan wordt vrijwel alles wat er in deze dagen vanuit de Haagse kaasstolp naar buiten siepelt tot 'breaking news' verheven. Maar toch is er vandaag sprake van een verschil met al die andere keren. De Godfather van de politieke commentatoren van de NOS – een man die normaal pas tijdens de late, avondlijke uren zijn gewichtige entree maakt – staat op deze vroege morgen voor de camera

op het Binnenhof. En niks spijkerbroek, niks open hemd, nee, strak in het pak, met een donkerblauwe stropdas. Als er dan al sprake is van een sportieve ochtendconcessie, dan is dat het button down shirt met een lichtblauw ruitje.

‘De partijleider beweert over bewijzen te beschikken dat in ieder geval één van de vier dissidenten die de vorige week uit de fractie van de Vrijheidspartij stapten, is omgekocht,’ klinkt het sonoor vanaf het scherm.

Stan was aanwezig bij de persconferentie waarop het partijprogramma voor de verkiezingen van 12 september werd gelanceerd. En dus was hij ook getuige van wat in de pers algemeen omschreven werd als de ‘kaping’ van die persconferentie door vier dissidente Kamerleden, direct nadat de partijleider de zaal had verlaten.

‘Het is nog niet duidelijk in hoeverre de partijleider de waarheid spreekt, of dat het hier alleen maar gaat om een wanhoopspoging teneinde het imago van ‘LPF-toestanden’ weg te nemen,’ gaat het Haagse orakel van de Haagse NOS redactie verder. Hij laat nu eenmaal geen gelegenheid voorbij gaan om hoopvol aan de ondergang van de LPF te refereren, wanneer hij het over de Vrijheidspartij heeft. En jawel, hoor: ‘Want ‘LPF-toestanden’ binnen een partij, dat weet u, daar houden de kiezers niet van.’

‘Als ze maar van jou houden,’ schampert Stan, terwijl hij zijn lege koffiebeker in een prullenbak mikt. Hij ergert zich mateloos aan de arrogantie van zijn collega’s van radio en TV. Altijd overtuigd van hun gelijk, altijd pronkend met een in zijn ogen misplaatste deskundigheid. Bovendien schijnen ze te denken dat je alleen in aanmerking komt voor het predicaat ‘verslaggever’ wanneer je degene die je interviewt bij voortdurend in de reden valt en zorgt dat je gedurende minimaal driekwart van het gesprek zelf aan het woord bent. En dan dat taalgebruik, al die versprekingen en verbasteringen van uitdrukkingen en spreekwoorden. Stan heeft er zelfs een keer een column aan gewijd. Hij weet het. Zijn vrienden noemen hem om die reden achter zijn rug vaak ‘zwartgallig’ en misschien hebben ze daar ook wel gelijk in. Maar wat wil je als je dag-in dag-uit met de halve waarheid, de vermeende waarheid, dan wel de onwaarheid wordt geconfronteerd?

Stan diept zijn mini agenda (zeven en een halve centimeter bij zeven en een halve centimeter) uit zijn broekzak op en bladert net zo lang tot hij, helemaal achterin, een adres heeft gevonden. Iedereen lacht hem uit om die mini-Ryam. ‘Hard copy’ is immers ‘uit’, alles gaat tegenwoordig toch elektronisch? Afspraken houd je bij op je mobiele telefoon die je uiteraard gesynchroniseerd hebt met je ‘Outlook’. En datzelfde geldt voor je adressen. Niet langer dat tijdrovende geblader. Nee, één druk op de knop en de wereld ligt aan je voeten, zo prediken de KPN’s, de T-Mobiles en de Vodafones van deze wereld in hun digitale Bijbels.

‘Maar dat de kraker op de loer ligt, met name bij politici en journalisten, dat vertellen die telecommers er niet bij,’ denkt Stan. En juist daarom houdt hij voor vertrouwelijke adressen vast aan zijn Ryam-agenda en maakt hij bij zijn vertrouwelijke correspondentie consequent gebruik van wat zijn collega’s smalend ‘snail mail’ noemen. Zijn informatie mag er dan een dagje langer over doen, de kans dat zijn boodschap gekraakt wordt, is zo ongeveer één op de honderd miljoen. Dat dagje tijdverlies en de kosten van een postzegel neemt hij onder die omstandigheden graag op de koop toe.

Omwille van diezelfde vertrouwelijkheid heeft hij de namen en adressen in zijn agenda ten overvloede gecodeerd. Mocht zijn mini-Ryam onverhoopt ooit zoek raken, dan kan de al dan niet eerlijke vinder weinig beginnen met namen als ‘Fluitenkruid,’ ‘Appelstroop,’ ‘Paardenvijg’ of ‘Tierelier’. En als een oneerlijke vinder onverhoopt het telefoonnummer kiest achter een van die fantasienamen, dan zal hij de ingeblikte mededeling dat dit nummer niet in gebruik is te horen krijgen, omdat Stan de netnummers allemaal één cijfertje heeft laten verspringen.

Hij heeft binnen de kortste keren zijn favoriete contact bij de Vrijheidspartij gevonden. Een contact dat overigens luistert naar de codenaam ‘Fluitketel’. Nu nog een openbare telefoon vinden. Dat is tegenwoordig een prestatie op zich. Over het algemeen heeft hij weinig problemen met de door Politiek Links zo verguisde privatisering van het voormalige Staatsbedrijf der PTT, maar het verdwijnen van de publieke telefooncel, dat neemt hij KPN tot op de dag van vandaag

kwalijk. Ook al weet hij dat het besluit van de telefoongigant begrijpelijk is, nu iedere Nederlander tegenwoordig over minstens één mobiele telefoon beschikt. Dus wordt het een steeds grotere toer om zo'n ouderwetse betaaltelefoon te vinden. Gelukkig heeft hij er vorige week weer eentje ontdekt in een van de kroegen op het Plein. Zo'n oranje geval, nog uit de tijd van de gulden. Een apparaat dat sinds de invoering van de euro alleen nog maar gebruikt kan worden met speciale muntjes, verkrijgbaar bij de barkeeper. Zijn stelregel luidt: maximaal vijf gesprekken via dezelfde publieke telefoon en dan weer op zoek naar een andere. Hij kan nog drie gesprekken voeren vanaf deze telefoon, waarop de naam van het al lang verdwenen en vergeten 'ITT' prijkt.

'Fluïtketel' bevestigt dat minimaal twee van de vier politici, die overigens alle vier te laag op de kandidatenlijst staan om terug te kunnen keren in de Tweede Kamer, zijn omgekocht. Hij beschikt zelfs over zwart op witte bewijzen. Of Stan die bewijzen mag zien en vervolgens publiceren?

'Zolang je mij er maar buiten laat!'

Ze spreken diezelfde maandag om kwart voor een af op het terras bij het pannenkoekenhuis van het 'Groot Melkhuis' in het Vondelpark. Tijdens de schoolvakanties struikel je daar weliswaar over grote groepen al dan niet jengelende kinderen, vergezeld door overspannen moeders, maar je blijft er in ieder geval verschoond van toevallig passerende pottenkijkers uit het parlementaire circuit.

Om vijf over half een zit Stan op het terras en laat zijn blikken over de krioelende menigte gaan. Van 'Fluïtketel' nog geen spoor. Stan is ervan overtuigd dat zijn contact al wel aanwezig is, maar het terrein eerst even verkent. Kwart voor een stapt de journalist naar de counter waar je de pannenkoeken bestelt. Het 'hé, jij ook hier?' van 'Fluïtketel' benadrukt de zogenaamde toevalligheid van hun ontmoeting.

Vijf minuten later zitten ze aan de rand van het overvolle speeltuintje. 'Fluïtketel' schuift, verborgen onder een paar papieren servetten, een kwarto envelop naar Stan: 'In die envelop zitten de overschrijvingen

van een identiek bedrag naar de buitenlandse bankrekeningen van twee van de vier dissidenten.’

‘Van wie zijn die overschrijvingen afkomstig?’ wil Stan weten.

‘Dat zul je zelf uit moeten zoeken.’

Een half uur later staan er nog steeds twee onaangeraakte pannenkoeken, één met banaan en één met spek, koud te worden op het terras van het ‘Melkhuis’. De ‘Fluitketel’ is al weer bijna in Den Haag, Stan zit in zijn Amsterdamse appartement en kijkt naar de twee bankafschriften. Alleen de bedragen, de namen en banknummers van de begunstigden zijn te lezen, de overige gegevens zijn met een viltstift onleesbaar gemaakt. Maar erg professioneel is dat niet gedaan. Wanneer hij de fotokopieën schuin onder zijn bureaulamp houdt, kan hij, zij het met enige moeite, een aantal letters van de naam van de gulle gever van maar liefst vijftigduizend euro aan elk van de twee dissidenten, ontcijferen.

Het daarop volgende telefoongesprek kan verhit genoemd worden en eindigt met een verbeterd ‘geen commentaar’, gevolgd door het irritante ‘tuut, tuut, tuut’ van een verbroken telefoonverbinding. Maar dan weet Stan al wat hij wilde weten: de bevestiging van het feit dat het bankrekeningnummer op de afschriften toebehoort aan de Zwitserse vestiging van een van Europa’s grootste chemiebedrijven, waarvan het hoofdkantoor sinds kort gevestigd is aan de Amsterdamse Zuidas. Dan herinnert hij zich hoe een jaar geleden de vier afgevaardigden - tegen het officiële fractiestandpunt in - de regering aan een meerderheid hebben geholpen bij het verlenen van niet alleen een vergunning aan de Zwitsers voor de bouw van een nieuwe chemische fabriek in Zeeland, maar ook het verstrekken van een miljoenensubsidie voor de bouw daarvan.

Zijn artikel in de zaterdageditie van ‘De Tijdgeest’ slaat in als de spreekwoordelijke bom. In de gecombineerde maandagse peiling van de NOS blijkt de omkoopaffaire geleid te hebben tot een verlies van maar liefst negen zetels voor de Vrijheidspartij. Zijn enthousiaste hoofdredacteur, is er vast van overtuigd is dat maar één man de felbegeerde Anne Vondelingprijs 2012 voor de beste journalistieke prestatie kan krijgen en dat die man zijn sterverslaggever Stan Vervoort is.

Die overtuiging stoelt overigens niet alleen op het artikel over de Vrijheidspartij. Twee maanden eerder heeft Stan de duistere praktijken van een liefdadigheidsorganisatie aan het licht gebracht. Sinds een paar jaar wordt bij de jaarlijkse verkoop van Kinderzegels en een aantal andere acties waarbij kinderen van de Nederlandse basisscholen huis aan huis geld inzamelen, niet langer cash geld aangenomen. De jongens en meisjes vragen de weldoeners om een machtiging. Stan ontdekte dat de liefdadigheidsorganisatie in kwestie de aldus verkregen bankgegevens niet alleen gebruikte voor een eenmalige incasso ten behoeve van het eigen doel, maar de informatie daarna doorverkocht aan een tweetal grote nationale loterijen, in ruil voor een riante aanbrenghpremie. De argeloze weldoeners die in de veronderstelling verkeerden dat ze hun buurjongetje bijstonden in zijn actie voor het goede doel, speelden vanaf dat moment ongewild mee in genoemde loterijen.

Nu kun je normaal gesproken wanneer je het niet eens bent met een automatische incasso deze zonder opgave van reden gewoon laten terugboeken. Als gevolg van een deal van de gezamenlijke loterijen met de Nederlandse banken geldt deze regeling echter niet wanneer het om een incasso door een loterij gaat. Ook deze onthulling zorgt voor een golf van kritiek. De vergunning van de zogenaamde liefdadigheidsorganisatie is toen per direct ingetrokken. Het artikel in 'De Tijdgeest' leidt uiteindelijk zelfs tot een wetsvoorstel dat doorlopende machtigingen voor loterijen en kansspelen verbiedt.

2

Het uitzicht vanuit ‘Hotel Belvédère’ in Nadrin, hoog gelegen boven het dal van het kronkelende riviertje de Ourthe, is adembenemend. Vooral als je de moeite neemt om de tegen het hotel aan gebouwde uitkijktoren te beklimmen. Op de parkeerplaats van het hotel staan deze zaterdagmorgen een bronskleurige Rolls Royce, een zwarte Mercedes uit de S Klasse en een donkerblauwe BMW uit de 7 serie gebroederlijk naast elkaar. Alle drie voorzien van een Nederlands kenteken.

Aan de rand van diezelfde parkeerplaats doen drie mannen wat privéchauffeurs altijd doen wanneer ze wachten op hun baas: roken. Ze zijn vanmorgen al om acht uur bij het kleine dorpje in de Belgische Ardennen gearriveerd. De drie bazen zitten nu in een uiterst luxueus conferentiezaaltje op de eerste verdieping van het hotel met op de achtergrond het zacht zoemende geluid van de airco.

Het is overigens niet de eerste keer dat dit gezelschap in het Belgische dorpje halverwege Houffalize en het pretentieuze La Roche en Ardenne neerstrijkt. Wanneer de topmannen van de drie grote Nederlandse banken elkaar willen spreken zonder dat er een batterij speculerende journalisten op de stoep staat, doen ze dat bij voorkeur in de beslotenheid van dit diep in de bossen verstopte hotel.

De voorzitters van de Raad van Bestuur hebben op deze zaterdagmorgen heel wat te bespreken. Allereerst de publiekelijke beschuldiging aan hun adres. Dit keer uit de mond van de minister-president zelf, die de Nederlandse banken verantwoordelijk stelt voor het steeds maar uitblijvende herstel van de economie: ‘Ze smoren het herstel door geen leningen beschikbaar te stellen aan met name de kleine bedrijven. Die kunnen wel genoeg orders krijgen, maar niet aannemen, omdat ze geen geld kunnen vinden om hun productiecapaciteit uit te breiden,’ heeft hij letterlijk in het NOS Journaal gezegd. Deze onverbloemde kritiek, nota bene uit de mond van een liberale premier, is hard aangekomen.

Tien jaar geleden zouden de drie bankiers hooguit hun schouders opgehaald hebben bij zo'n opmerking vanuit 'Het Torentje' en vervolgens zijn overgegaan tot de orde van de dag. Alleen zou de verkiezingskas van de partij van een minister-president die tien jaar geleden de euvele moed zou hebben gehad om zo'n uitspraak te doen, bij de eerstvolgende Tweede Kamer verkiezingen heel wat minder goed gevuld blijken. Maar die gouden tijden zijn voorbij. Twee van de drie banken zijn met belastinggeld van de ondergang gered, toen - in het spoor van de failliete 'Leman Brothers' - wereldwijd de koersen van alle financiële instellingen instortten. Dat de derde bank geen staatsteun nodig had, was simpelweg te danken aan het feit dat die bank niet beursgenoteerd was. Dus was er geen koers, en als er geen beurskoers is, dan kan die ook niet instorten. Inmiddels hebben de eerste twee banken hun leningen aan de Staat al weer terugbetaald, niet in de laatste plaats dankzij de nog maar uiterst beperkte verstrekking van de door de minister-president aangehaalde bedrijfsleningen.

De drie zijn oude rotten in het vak en kennen elkaar al jaren: de Jonkheer van wie de voorvaderen eeuwenlang trouwe steunpilaren van de Oranjes zijn geweest, het voormalige parlementslid en tenslotte de man die steevast aangeduid wordt als de Professor, omdat hij een tijdlang hoogleraar is geweest aan de Tilburgse Universiteit. Ze begrijpen maar al te goed dat ze in een moeilijk parket verkeren. Natuurlijk hebben ze het geld, geen enkel probleem, ze zijn alleen niet van plan het te gebruiken om het bedrijfsleven, en dan met name het midden- en kleinbedrijf te helpen.

'Nog twee jaar consolideren,' hebben ze tijdens hun laatste Belvédère ontmoeting tegen elkaar gezegd. Nog twee jaar de voet op de rem en dan weer terug naar de goede, oude tijd van vóór 2008.

'Maar alleen als de rente dan weer gestegen is tot hetzelfde niveau als in die goede, oude tijd,' heeft de Professor toen geroepen: 'want bij het huidige rentepercentage is de sop de kool niet waard.'

Uitgerekend die afspraak is nu doorkruist door de harde, publiekelijk geuite kritiek van de premier. En dit keer stonden nu eens niet alleen de klassieke 'anti bank' partijen ter linker- en ter rechterzijde achter zijn uitspraken. Ook de middenpartijen, toch altijd trouwe aanhangers van de banken, niet in de laatste plaats dankzij de forse financiële injecties

die ze doorgaans mochten ontvangen, hebben zich achter de kritiek van de minister-president geschaard.

De Professor staat op en loopt naar het grote raam met uitzicht op het dicht beboste dal: ‘Laten we beginnen met het stopzetten van onze bijdragen aan de verkiezingskassen,’ stelt hij voor.

Het voormalige parlamentslid schudt het hoofd: ‘Dan raken we nog verder van huis. Als er na deze verkiezingen al een kabinet komt, dan zal dat op minimaal vier, vijf partijen moeten gaan steunen. Als we nu de steun aan onze vertrouwde drie partijen stopzetten, zijn we helemaal aan de goden overgeleverd! We weten bovendien uit de peilingen dat de christendemocraten ook nog eens het risico lopen om totaal van de kaart te worden geveegd. Nee, dan is het beter om het roer radicaal om te gooien en met name de partijen op links, die nog nooit een cent van ons hebben ontvangen, dit keer met wat miljoentjes te steunen.’

De Jonkheer trommelt al een tijdje nadenkend met zijn vingers op de gepolitoerde conferentietafel: ‘Dat kunnen we natuurlijk doen, maar in dat geval hebben we maar één zekerheid en dat is dat we ons geld kwijt zijn. Nee, dan heb ik een betere oplossing. We stoppen die miljoenen in het opzetten van een lastercampagne richting de gevestigde politiek en de Hilversumse omroepklike. We zorgen voor een paar schandalen zodat niemand zelfs nog maar de tijd heeft om kritiek te uiten op ons banken, laat staan om op ideeën te komen over verplichte verstrekking van leningen aan bedrijven, zoals dat in het Engelse parlement is gebeurd.’

De Professor draait zich om: ‘En hoe had je gedacht dat te gaan doen?’ ‘De directeur van ‘De Verenigde Persunie’ is bij me geweest. Het concern staat er niet al te best voor. Je kent dat wel. Verkeerde investeringen in televisieland, teruglopende advertentie omzetten. Hun jaarcijfers hebben er nog nooit zo belabberd uitgezien. Als ze die de komende maand in de huidige vorm moeten publiceren, betekent dat over en uit. Dan keldert de aandelenkoers naar ongekende diepten en is de tent binnen de kortste keren failliet.’

‘De “Persunie”?’ Met bladen als “De Tijdgeest” en “Het Avondnieuws”?’ reageert de Professor verbaasd. Tegelijkertijd maakt hij in gedachten een aantekening om aanstaande maandag zijn commissionair opdracht te geven om het aanzienlijke pakket ‘Verenigde’ in zijn persoonlijke aandelen portefeuille zo snel mogelijk te dumpen.

‘Met honderd twintig miljoen zijn ze gered,’ zegt de Jonkheer. ‘Veertig miljoen de man, waar hebben we het eigenlijk over?’

‘Maar zijn die mannen eigenlijk wel te vertrouwen? Per slot van rekening zijn en blijven het journalisten! Voor je het weet staan we als omkopers met naam en toenaam op de voorpagina,’ twijfelt de voormalige politicus.

‘Maak je daar maar geen zorgen over. De president-directeur heeft het daar nog steeds voor het zeggen. En hij alleen. Met onze miljoenen op zak zal hij er ongetwijfeld voor zorgen dat wij bij zijn broodschrijvers buiten schot blijven.’

‘Dat lukt ze nooit. Hoe willen ze die honderd twintig miljoen verklaren tegenover hun accountants?’ aarzelt de Professor.

‘Dat gaat ze zeker lukken! Hoe? Dat zal ik jullie uitleggen. De hele operatie loopt via hun dochteronderneming in Zuid-Afrika. Die dochteronderneming is destijds onder Mandela opgezet toen de “Persunie” nog familiebezit was. Ze geven vanuit Kaapstad een stel plaatselijke krantjes uit, die er geen van allen tot nog toe in zijn geslaagd om ook maar een stuiver winst te genereren. Een investeringsmaatschappij op de Bahamas, waarvan mijn bank een van de onbekende aandeelhouders is, blijkt nu bereid om honderd twintig miljoen euro neer te tellen voor deze Zuid-Afrikaanse operatie van de ‘Persunie’. Wij sluizen de miljoenen op de ons welbekende manier de Atlantische Oceaan over en er is geen haan die er naar kraait.’

‘Alles goed en wel,’ dat is de Professor weer ‘en daarmee zijn we dan dus honderd twintig miljoen armer. Ik zou wel graag willen weten wat we daar voor terugkrijgen.’

‘Laat dat maar aan de vindingrijkheid van de president-directeur van ‘De Verenigde Persunie’ over. Die komt gegarandeerd met iets waar heel Nederland de komende weken over zal praten.’

‘Toch wil ik weten hoe ze het aan gaan pakken, voor ik ook maar één cent overmaak!’

‘Maak je nou toch geen zorgen. Ik rijd van hieruit in één ruk door naar Loosdrecht, waar de president-directeur van ‘De Verenigde Persunie’ dit weekend met zijn boot ligt. Dan horen jullie uiterlijk begin volgende week hoe ze het aan gaan pakken. Hebben we een deal?’

Zijn twee collega’s knikken.

‘Maar in Godsnaam, zorg dat wij en onze banken op geen enkele manier risico lopen,’ dringt het voormalig Kamerlid nogmaals aan.

‘Ik zeg toch: maak je geen zorgen. Ga nu maar met een gerust hart van jullie vrije weekend genieten.’

Klokslag elf uur worden de motoren van de drie super limousines gestart, waarna ze in colonne richting Nadrin rijden. Daar scheiden zoals gewoonlijk hun wegen om ontdekking van hun geheime onderonsjes te voorkomen. De BMW van het voormalige parlementslid rijdt via Namen en Antwerpen naar Den Haag, de Mercedes van de Professor kiest voor een terugreis via Düsseldorf. Alleen de Jonkheer in zijn Rolls Royce volgt in Nadrin de borden richting Luik, om vervolgens via Maastricht Nederland binnen te rijden. Een tijd lang glijden zijn ogen over het golvende landschap, voordat hij zijn koffertje opent en er een dikke map met het opschrift ‘Verenigde Persunie’ uit haalt. Ruim twee uur later arriveert de Rolls Royce in Loosdrecht.

‘We moeten bij de “Koninklijke Watersportvereniging Loosdrecht” zijn,’ zegt hij tegen zijn chauffeur. ‘Dat is een jachthaven aan de Oud-Loosdrechtsedijk. Op deze rotonde rechtdoor, bij de volgende rechtsaf en daarna is het hooguit nog een kilometer. Het is een wit met groen geschilderd gebouw aan je linkerhand. Je kunt het niet missen.’

Een kwartiertje later vaart een jacht, luisterend naar de toepasselijke naam ‘De Volharding’, de Eerste Plas op. Op het zonnige achterdek zitten de in vrijetijdskleding gestoken president-directeur van de ‘Verenigde Persunie’, samen met de nog altijd driedelige Jonkheer. Op de tafel het dossier dat de laatste onderweg vanuit de Ardennen naar Loosdrecht zo diepgaand heeft bestudeerd.

3

Anderhalve week na het geheime overleg in Nadrin en daags na de bekendmaking van de succesvolle verkoop van de Afrikaanse dochter, is ‘De Verenigde Persunie’ op de Amsterdamse Beurs de grootste stijger. Het aandeel trekt de hele AEX-index met 2% omhoog. Het champagne verbruik op het opgeluchte Haarlemse hoofdkantoor van de uitgever breekt die dag alle bestaande records. Hoe anders is het gesteld met de stemming in de redactie burelen van ‘De Tijdgeest’, waar een withete Stan Vervoort tegenover zijn hoofdredacteur zit.

‘Buiten jou om gegaan? Niks van geweten? En dat moet ik geloven?’ briest Stan.

De oorzaak van de heftige woordenwisseling met zijn baas ligt op de vergadertafel. De opmakers hebben zich weer eens kunnen uit leven: ‘Wie stortte miljoenen op buitenlandse bankrekeningen van topverslaggevers Publieke Omroep?’ kopt ‘De Tijdgeest’ in de welbekende chocoladeletters. En daaronder het sensationele verhaal over buitenlandse bankrekeningen van een aantal populaire medewerkers van de Publieke Omroep, die officieel beloond worden volgens de Balkenendenorm, maar die kennelijk hun inkomen belastingvrij en daarmee illegaal aanvullen in het buitenland. En dat nieuws komt uitgerekend in de week dat de minister van OCW de Kamer heeft geïnformeerd over het aantal omroepmedewerkers met een salaris boven de Balkenendenorm. Met gepaste trots heeft zij bij die gelegenheid laten weten dat dit aantal van dertien naar acht is gedaald en naar verwachting in 2013 verder zal teruglopen tot drie.

Al vanaf de allereerste publicaties over de te hoge salarissen, meer dan anderhalf jaar geleden, heeft Stan Vervoort geprobeerd te achterhalen, waarom de coryfeeën uit Hilversum zich zo deemoedig en zonder slag of stoot bleken te schikken in de financiële beperkingen die hun vanuit Den Haag werden opgelegd. Hij boorde zo’n beetje al zijn doorgaans welingelichte bronnen bij de omroep aan, om in het bezit te komen van

aanwijzingen over een tweede, illegale geldstroom richting de verslaggevers en presentatoren. Zonder succes, verder dan wat vage geruchten over buitenlandse bankrekeningen kwam hij niet. En nu staat ‘zijn’ story, want zo beschouwt hij het gesjoemel met salarissen in Hilversum toch, op de voorpagina van ‘zijn’ krant. Alleen staat zijn naam er niet boven. Er staat zelfs helemaal geen naam boven!

Alleen: ‘Van onze redactie binnenland’. Maar die naamloze redactie binnenland is er wel in geslaagd om de bewijzen waar Stan al die tijd tevergeefs naar op zoek is geweest, boven tafel te krijgen. Op de pagina’s twee en drie staan ze levensgroot afgedrukt: een hele serie buitenlandse bankafschriften. Niet alleen met naam en toenaam, maar ook nog eens inclusief de actuele en stuk voor stuk uiterst riant saldo’s.

En voor alle zekerheid bij ieder bankafschrift ook nog eens een foto van de eigenaar. Voor al diegenen die niet kunnen lezen, denkt Stan. Hij is wel verrast door het hoge bedrag dat naar buiten is gekomen. Er blijkt bijna een miljard euro in de toch relatief korte tijd van tweeënhalve jaar naar die rekeningen toe te zijn gestroomd. Ondanks alles moet hij in zijn hart toegeven, dat de schrijver, wie dat dan ook mag zijn, vakwerk heeft geleverd. Wat niet wegneemt dat hij het gevoel heeft dat hij door zijn eigen hoofdredacteur belazerd is.

‘Echt, Stan, het is ook buiten mij om gegaan,’ probeert die hem te sussen: ‘ik vond het hele verhaal, kant en klaar, compleet met de bankafschriften in mijn postbakje.’

‘Anoniem? Kom nou, maak dat de kat wijs! En jij wilt mij laten geloven dat je zo’n anoniem bericht dan plaatst, zonder mij zelfs maar even een belletje te geven, terwijl je donders goed weet dat ik al bijna twee jaar aan die zaak werk?’

Het toch al rode hoofd van de hoofdredacteur wordt nog roder: ‘Nou ja, het was niet helemaal anoniem, eigenlijk was het helemaal niet anoniem. Er zat een briefje bij. Van de president-directeur persoonlijk.’

‘En het lag ook niet in je postbakje,’ reageert Stan: ‘wedden dat de president-directeur jou even hoogstpersoonlijk naar zijn Haarlemse ivoren toren heeft geroepen om uit te leggen wat er met jou zou gaan gebeuren, als je niet tot onmiddellijke publicatie zou overgaan.’

‘Ja, zo zou je het kunnen stellen,’ geeft de hoofdredacteur schoorvoetend toe.

‘In dat geval moet je me toch eens vertellen waarom je toen je terug kwam uit Haarlem mij toch niet even een belletje hebt gegeven?’

‘Omdat mij dat expliciet verboden werd. “Geen gegraaf, geen gespeur waar we dit vandaan hebben. En zeker geen woord tegen die onderzoekjongens van jou. Die zijn in staat om de story te verzieken, alleen maar omdat ze er zelf niet mee zijn gekomen”, waren de letterlijke woorden van de president-directeur.’

Stan springt woedend op: ‘Dus na alles wat ik voor die klote krant van jullie heb gedaan, word ik niet vertrouwd? Weet je wat? ik ben er klaar mee! Ik neem hier en nu ontslag.’

Het smekende ‘wacht nou toch even, Stan, wacht nou toch’ gaat verloren in de klap waarmee Stan de deur van de conferentiezaal achter zich dicht trekt.

Op de redactiezaal zien ze Stan naar zijn bureau lopen, wat spullen in een plastic zak proppen om dan met woedende stappen de zaal te verlaten. Een tweede harde klap van een dicht gesmeten deur en het tijdperk Stan Vervoort bij ‘De Tijdgeest’ is voorbij.

Terwijl Stan zich op zijn roestige damesfiets slingert en richting de eerste de beste kroeg rijdt, is het Hilversumse Mediapark in rep en roer. Dat is deels het gevolg van de verslaggevers van de schrijvende pers die zich voor zowel de radio- als tv-studio's verzameld hebben, maar toch vooral door de wilde taferelen die zich in de kantoren van het management van de nationale omroep afspelen. Het grootst is die chaos in de luxueus ingerichte conferentiezaal in het hart van het media-gebeuren, waar de Raad van Bestuur van de Publieke Omroep, in opperste verwarring bijeen, het eens probeert te worden over ‘hoe nu verder’. Maar liefst zestien coryfeeën zijn door de mand gevallen. Want het schandaal beperkt zich niet tot de televisie, ook medewerkers van het Radio 1 blijken over buitenlandse bankrekeningen te beschikken.

‘We programmeren voor vanavond in ieder geval op alle drie de netten uitsluitend speelfilms of series,’ beslist de voorzitter. Hij heeft de

grootste moeite om zich verstaanbaar te maken, nu de anders zo deftige en bedaagde Raad van Bestuur deze middag steeds meer overeenkomsten begint te vertonen met een Poolse Landdag. Hij wenste dat hij de hamer waarmee hij in zijn vrije tijd de kerkenraad van zijn woonplaats in het gareel houdt, vanmorgen van huis had meegenomen. Uiteindelijk krijgt hij het gezelschap stil door op zijn stoel te gaan staan, iets waar jaren later nog steeds over gelachen zal worden.

Vanaf die eenzame hoogte herhaalt hij zijn beslissing: ‘Vanavond op 1, 2 en 3 uitsluitend speelfilms en series.’

‘Geen Journaal? Geen Nieuwsuur? We kunnen toch niet doen of onze neus bloedt,’ jammert de afgevaardigde van de omroep waarvan de naam op pagina twee en drie van ‘De Tijdgeest’ het meeste voor komt.

‘Geen Journaal, geen Nieuwsuur. Op de tijdstippen waarop deze uitzendingen geprogrammeerd staan, zal ik een verklaring voorlezen, waarin ik uitleg geef over wat er vandaag gebeurd is en daarna zal ik voor het nieuws verwijzen naar NOS Teletekst. Het weerbericht is het enige reguliere item dat wat mij betreft kan worden uitgezonden.’

‘En wat doen we met de radio?’ wil de man van de KRO weten.

‘Idem dito met een sterretje: mijn verklaring op ieder uur en verder alleen maar muziek. Als het in godsnaam maar niet van die “er is een ramp gebeurd muziek” is.’

‘En de Tour, wat doen we met de Tour?’

‘Ook geen Tour, in ieder geval vandaag niet en morgen ook niet, daarna zien we wel verder.’

Het lid van de Raad van Bestuur dat zich nog altijd gepasseerd voelt, omdat hij verleden jaar niet tot voorzitter is benoemd, dringt er op aan dat ze het zo snel mogelijk eens moeten worden over de verklaring die door de Voorzitter afgelegd gaat worden.

‘Helemaal niet, ik ben eindverantwoordelijk voor wat er bij de publieke omroep gebeurt, dus beslis ik ook persoonlijk wat er in de verklaring komt te staan. Bovendien ben ik het spuugzat dat iedere officiële verklaring waarover wij het in deze Raad van Bestuur met veel moeite eens zijn geworden, even later op RTL Nieuws te horen is. Nee, mijne heren, de tijd van het alom aanwezige poldermodel en de tot in het absurde doorgevoerde medezeggenschap is wat mij betreft voorbij. Wie

wil weten hoe mijn verklaring luidt, moet de komende uren maar naar de NOS kijken of luisteren.’

Hij springt van zijne stoel en beent naar de deur, de leden van de Raad van Bestuur in opperste verwarring achterlatend. ‘En o, ja, voor ik het vergeet, ik hoop dat er nu voor één keer eens niet uit deze vergadering gelekt wordt.’

Het blijkt een ijdele hoop. Nog diezelfde avond toont RTL Nieuws een met een mobieltje gemaakte video van de Voorzitter van de Raad van Bestuur van de Publieke Omroep, die staande op een stoel probeert de vergadering te overschreeuwen.

De kijkcijfers die avond zijn voor Nederland 1, 2 en 3 aanvankelijk desastreus, maar wanneer om negen uur op Nederland 1 de succesfilm ‘De Hel van 63’ wordt herhaald, zijn er toch al weer twee miljoen landgenoten aangeschoven.

Voor de trouwe kijkers van BVN daarentegen is het afzien geblazen. Geen enkele van de vertrouwde programma’s, voor zover van Nederlandse origine, wordt daar vertoond. Wel wordt ieder uur de verklaring van de Raad van Bestuur van de NOS uitgezonden.

Zo ook op Aruba, waar Carel van Rijnsoever na een lange bespreking met een Deense windmolenleverancier zijn tv aanzet. Hij doet dat in zijn fraai gerestaureerde huis aan de ‘Waterfront’ van de voormalige ‘Colony’, de staat in de staat die het Amerikaanse ‘Standard Oil’ in de gloriejaren van de olieraffinaderij voor zijn directieleden heeft gebouwd.

Verbijsterd luistert hij naar de namen van de verslaggevers en commentatoren die jarenlang de Nederlandse TV Journaals en opinieprogramma’s een gezicht hebben gegeven. Die daarbij steeds hun mond vol hadden van onrecht en corruptie in al die andere landen van de wereld. Uitgerekend die zedenpredikers zijn nu zelf als corrupt door de mand gevallen.

Terwijl hij het terras op loopt en over de zee uitkijkt, met in de verte de wazige contouren van Venezuela, vraagt hij zich af wat de gevolgen voor Nederland zullen zijn van dit omroepschandaal, zo vlak voor de

verkiezingen. Zal de Publieke Omroep er nog wel in slagen om zijn voorlichtende rol te spelen? Of zullen de Nederlandse kiezers zich massaal afwenden van de NOS om over te stappen naar de commerciële zenders?

4

De verkiezingen voor de Tweede Kamer verschillen van alle voorgaande edities, daar is iedereen het over eens. Net zoals men er ook van overtuigd is dat de afwezigheid van de vertrouwde verslaggevers en analisten van de Publieke Omroep in de aanloop naar de stembusgang heeft bijgedragen tot de wel zeer verrassende uitslag. Volgens de commentaren in de meeste kranten heeft de Nederlandse kiezer op die twaalfde september massaal analisten en politici qua betrouwbaarheid over één kam geschoren. De onbetrouwbare wel te verstaan. Dat zou bijvoorbeeld onder andere blijken uit de uitzonderlijk lage opkomst. Voor het eerst in de geschiedenis van de Tweede Kamerverkiezingen heeft minder dan de helft van de kiezers op die woensdag in september zijn of haar stem uitgebracht. Slechts 48,75% van alle stemgerechtigden heeft daadwerkelijk de gang naar het stembureau gemaakt, terwijl ook nog eens bijna 9% van de uitgebrachte stemmen ongeldig bleek.

Maar de verkiezingen zijn in nog een ander opzicht volstrekt uniek omdat van de achttien deelnemende partijen er niet minder dan zestien met een of meer zetels in de Tweede Kamer zijn gekozen. Deze politieke versplintering is zelfs naar Nederlandse begrippen ongekend. Zo'n beetje het enige wat niet veranderd is, dat is dat de liberalen van de demissionaire minister-president de grootste partij zijn gebleven. Zij het wel met aanzienlijk minder zetels. En hoewel alle partijen in hun reacties de gewoontegetrouwe lichtpuntjes zien, slaagt niet één partijleider erin om zijn of haar teleurstelling te verbergen. Tenslotte heeft de verrassende uitslag ervoor gezorgd dat voor het eerst in de geschiedenis een vier partijen kabinet met een meerderheid in beide Kamers niet langer tot de mogelijkheden behoort.

De discussies en stemmingen rond het aanwijzen van een kabinetsformateur of –informatuur in de laatste week van september blijken illustratief voor de verwarde, politieke situatie. Door de jaren heen is die aanwijzing altijd een formaliteit geweest, omdat de Koningin een

beslissende rol speelde en doorgaans de leider van de grootste partij aanwees voor de eerste verkenningen. De Tweede Kamer heeft in maart 2012 echter besloten dat het staatshoofd niet langer een rol mag spelen bij de formatie van een nieuw kabinet. En dat dan omdat, zoals een prominent lid van de D66 fractie het in maart 2012 verwoordde: ‘Het parlement geen Koninklijke scheidsrechter nodig heeft.’

Zoals zo vaak blijkt de praktijk weerbarstiger dan de theorie. De grote behoefte aan zo'n neutrale scheidsrechter blijkt al tijdens de allereerste zittingsweek van de nieuwe Kamer. Na drie dagen debatteren is er nog steeds geen Kamervoorzitter gekozen. Sterker nog, er heeft nog niet eens een eerste stemming voor het voorzitterschap plaatsgevonden. Wel is inmiddels duidelijk geworden dat Nederland over zestien zeer kundige kandidaat-voorzitters beschikt.

Het feit dat de gemiddelde leeftijd van de Tweede Kamer verder is gedaald van 48 naar 39 jaar zorgt er daarnaast voor dat het parlement steeds meer gaat lijken op een discussieclubje van de eerste de beste middelbare school. Dat het overgrote deel van alle leden politicologie heeft gestudeerd en het Kamerlidmaatschap ziet als een vak in plaats van als een roeping, maakt dat er meer gedebatteerd dan besloten wordt!

Uiteindelijk doorbreekt de demissionaire liberale premier de impasse waarin men verzeild is geraakt. Hij trekt de kandidaat van zijn partij terug en geeft steun aan de kandidaat van de Socialisten. Die kandidaat krijgt bij de eerste stemming bijna de helft van de stemmen, de christelijke kandidaat komt op een kwart, waarna besloten wordt dat alleen deze laatste twee aan de tweede stemming mogen deelnemen. Dit weer tot woede van de Vrijheidspartij, waarvan de twaalf Kamerleden uit protest de zaal verlaten, waarna de socialistische kandidaat, Mia de Bakker, met een overgrote meerderheid van stemmen tot voorzitter van de Tweede Kamer wordt gekozen.

Maar wie denkt dat er met een nieuwe voorzitter ook schot komt in de aanwijzing van een informateur komt bedrogen uit. Na drie maanden vruchteloos onderhandelen is men nog geen steek verder aan het

Binnenhof. Wel heeft de Kamer in die drie maanden de tijd gevonden om het demissionaire kabinet te trakteren op maar liefst vier moties van wantrouwen en twaalf moties van afkeuring. Die moties hebben geleid tot het aftreden van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en haar collega van Infrastructuur en Milieu. Een motie van wantrouwen tegen de minister van Financiën wordt op het nippertje voorkomen. Een kabinet zonder deze minister zou ronduit desastreus uitpakken tijdens de nog steeds heersende Eurocrisis. Het zou bovendien het Nederlandse volk ongetwijfeld beroven van het laatste beetje respect dat men nog voor Den Haag heeft.

Terwijl hier en daar al stemmen opgaan voor nieuwe verkiezingen, is het opnieuw de demissionaire minister-president, die – tegen alle parlementaire regels in, zoals zijn tegenstanders hem later zullen verwijten – ingrijpt. Hij doet dat tijdens het traditionele Kerstreces.

Over het algemeen went Carel van Rijnsoever snel aan een nieuwe omgeving. Zo ook op Aruba. Maar een Kerstfeest waarbij de gebraden mussen van het dak vallen, daaraan zal hij nooit wennen. De tonen en teksten van ‘Jingle bells’ met de ‘One horse open sleigh’ en het romantische ‘White Christmas’ blijven wat hem betreft misplaatst klinken bij een temperatuur van 30 graden boven nul. Hij is deze middag op weg naar het kantoor van de Arubaanse minister-president voor zijn laatste rapportage van het jaar over de voortgang van het project voor zonne- en windenergie op de noordoostelijke kust van het eiland.

Op hetzelfde moment dat de Nederlander zich meldt bij de receptie van het Bestuurskantoor, legt minister-president Lieve de hoorn van zijn telefoon weer op de haak en loopt naar het grote raam van zijn kantoor. Nadenkend kijkt hij neer op het winkelcentrum ‘Seaport Village’, waar de terrassen, zoals elke middag, vol zitten met toeristen. De meeste komen uit Amerika. Maar ook het aantal Nederlanders dat de kerstvakantie doorbrengt op het tropische eiland blijft groeien, zo leren de statistieken. En bij die Nederlanders zal zich de volgende week dus hun demissionaire minister-president voegen, zo heeft hij zojuist vernomen. Een onverwachte eer, maar tegelijkertijd ook een onver-

wachte zorg. Neem alleen al de benodigde veiligheidsmaatregelen. En dat dan uitgerekend in de week tussen Kerst en Nieuwjaar, wanneer zo'n beetje het hele Arubaanse politiekorps met verlof is.

Hij wordt in zijn overpeinzingen gestoord door zijn secretaresse die via de intercom laat weten dat Van Rijnsoever is gearriveerd. Twee minuten later zitten ze tegenover elkaar aan de lange conferentietafel in het kantoor van de minister-president. Veel valt er niet te vertellen. De uitbreiding van het 'Vader Piet Windpark' met nog eens vijftientig windmolens ligt op schema, de plannen voor de installatie van zonnepanelen op een nieuw te bouwen dak boven de parkeerplaats van het vliegveld 'Reina Beatrix' zijn uitgewerkt. Met de uitvoering daarvan zal in het nieuwe jaar begonnen kunnen worden.

'Volgende week komt Dieter Erhardt, de directeur van de Duitse multinational waaraan ik "Solar Enterprises" heb verkocht, met zijn gezin naar Aruba. Ik hoop ik dat je dinsdag een uurtje tijd hebt. Hij wil graag zijn offerte voor het vliegveld toelichten.'

'Dat hangt ervan af. Volgende week komt ook de Nederlandse minister-president hier naar toe.'

'Demissionaire minister-president, zul je bedoelen. Ook voor een kerstvakantie, net als vriend Dieter?'

'Hij beweert van wel, maar mijn voorgevoel zegt dat hij met een dubbele agenda hier naar toe komt.'

'Misschien kunnen we hem vragen om bij de presentatie van Dieter aanwezig te zijn. Dat kan nooit kwaad, want al is hij demissionair, hij blijft de grootste kanshebber voor een nieuwe regeringsperiode. En hij is altijd voorstander van zonne-energie geweest.'

George Lieve schudt zijn hoofd: 'Ik denk dat ze daar in Nederland eerst nieuwe verkiezingen zullen moeten houden voor er überhaupt sprake kan zijn van een nieuw kabinet. En dat dan nog alleen wanneer de Nederlanders bij die verkiezing hun afkeer van al dat Haagse gedoe tonen door een einde te maken aan de krankzinnige versnippering. Zestien partijen, ik moet er niet aan denken.'

'Uit Nederlandse ondernemingskringen hoor ik een steeds duidelijker roep naar een buitenparlementair zakenkabinet dat kamerbreed gesteund wordt.'

‘Zie jij dat gebeuren? Dat gaat toch nooit lukken. Daarvoor zijn de onderlinge verschillen tussen de partijen veel te groot. Misschien dat je er het politieke midden nog voor kunt winnen, maar de rechter- en linkervleugel ... vergeet het maar. Wij hebben dat hier geprobeerd met de vier partijen die we destijds in onze Eilandsraad hadden zitten. Tevergeefs. Hoeveel moeilijker zal het dan wel niet worden met zestien partijen?’

‘Ze zullen zich inmiddels allemaal wel gerealiseerd hebben dat nieuwe verkiezingen voor niemand goed zijn. Ofwel de kiezer hervindt zijn verstand en maakt een einde aan de versplintering met als gevolg dat minimaal de helft van die Kamerleden werkeloos wordt. Of de versplintering blijft en dan gaat er alleen maar nog meer tijd en geld verloren. En vlak dat van dat geld niet uit. Ik kan je verzekeren dat bij al die partijen en partijtjes de bodem van de verkiezingskas inmiddels wel in zicht is gekomen.’

George Lieve staat op en loopt weer naar het raam met uitzicht op ‘Seaport Village’ en gaat in de vensterbank zitten.

‘Terug naar hier en nu. Misschien is niet zo’n gek idee van jou om de Nederlandse premier kennis te laten maken met onze plannen voor het vliegveld.’

‘En zo’n ontmoeting met Dieter is ook goed. Je weet dat de premier bijzonder goede contacten onderhoudt met de Duitse Bonds-kanselier. Dieter kan best wat goodwill van zijn eigen overheid gebruiken.’

‘Je hebt gelijk.’ George springt van de vensterbank en loopt naar zijn bureau: ‘Hoe laat kom je volgende week dinsdag met je bezoeker?’

‘In principe aan het eind van de middag, vier uur, half vijf.’

‘Goed, dan probeer ik de minister-president ook voor dat tijdstip te strikken. Ik stel voor dat we dan ’s avonds met z’n vieren gaan dineren. Jij mag kiezen: “Papiamento” of “Madame Jannette”, zeg het maar.’

Carel knikt: ‘Zorg ik voor. In ieder geval in allebei de gevallen binnen, nu het bijna iedere avond regent.’

Onderweg naar zijn huis in de ‘Colony’ besluit hij morgen toch eens rond te bellen in zijn Nederlandse kennissenkring. Misschien dat hij daar meer hoort over die dubbele agenda van de premier. Per slot van rekening kan het nooit kwaad om over wat extra achtergrondkennis te beschikken, wanneer het George gaat lukken om de demissionaire

Nederlandse minister-president te strikken voor zowel de presentatie over de zonnepanelen boven de parkeerplaats van ‘Reina Beatrix’, als het informele diner later die avond. Hij heeft trouwens al besloten dat het diner plaats gaat vinden in ‘Papiamento’. Allereerst omdat de tafeltjes daar wat verder uit elkaar staan dan bij ‘Madame Jannette’, en – ook niet onbelangrijk – omdat hij de restaurantmanager goed kent. Ja, ‘Papiamento’, beslist hij, maar dan wel uitvinden waar onze hoge Nederlandse gast van houdt of – misschien nog wel belangrijker – waar hij niet van houdt.

5

Carel van Rijnsoever heeft het al minstens honderd keer gezien. Toch raakt hij iedere keer weer onder de indruk van de landende KLM MD11, het vliegtuig dat hijzelf hardnekkig DC10 blijft noemen. Snel zakkend scheert de machine als een majestueuze reuzenvogel laag over de Caribische Zee om, met de neus fier omhoog in de lucht, statig neer te dalen op de in zee uitgebouwde start- en landingsbaan van ‘Reina Beatrix’, het vliegveld van Aruba. De luchthaven ligt met de auto nauwelijks vijf minuten van de hoofdstad Oranjestad verwijderd, tenminste als je niet in een file terecht komt. Maar die kans groeit met de dag omdat het eiland inmiddels meer auto’s dan inwoners lijkt te tellen. Bij de bouw van de aankomst- en vertrekhal, midden jaren zestig, maakte de architect optimaal gebruik van de constant waaierende passaatwind, waardoor ‘Reina Beatrix’ jarenlang een van de weinige grote vliegvelden in de regio was, waar een air conditioning installatie ontbrak. Maar tijden veranderen en een minister voor Toerisme vond begin jaren negentig dat een Aankomsthal zonder airco niet paste bij de status van zo’n belangrijk tropisch toeristeneiland. Dus kreeg het karakteristieke gebouw een verlaagd plafond. Een bijkomend nadeel van die verbouwing was en is dat de aankomende reizigers nu onttrokken worden aan de ogen van de afhalers.

Ook op Aruba zijn de veiligheidsmaatregelen steeds strenger en dus tijdrovender geworden. De ‘Hollandplane,’ zoals de KLM vlucht op Aruba nog steeds genoemd wordt, staat dan ook al ruim drie kwartier aan de grond, wanneer Dieter Erhardt eindelijk met zijn vrouw en twee kinderen door de automatische deuren naar buiten komt. Twee minuten later rijden ze samen met Van Rijnsoever vanaf de parkeerplaats in de richting van Oranjestad.

‘Ik heb voor jullie het “Renaissance Hotel” gereserveerd. het ligt in het centrum van Oranjestad. Naast het casino, dat je in vrijwel ieder hotel aantreft, beschikt het “Renaissance” over een unieke attractie. Het hotel bezit namelijk een eigen eilandje voor de kust. Vanuit de hotellobby

vertrekt een boot die je binnen een paar minuten naar een paradijselijk, tropisch strand brengt. En dan biedt dit hotel nog een ander, niet onbelangrijk voordeel. Het ligt pal naast het kantoor van de minister-president. Daar hebben we morgenmiddag onze presentatie. En geloof het of niet, Dieter, maar naar alle waarschijnlijkheid zal ook de minister-president van Nederland daarbij aanwezig zijn. Hij is weliswaar demissionair, maar toch.'

'Ja, ik heb begrepen dat het met de vorming van een nieuw kabinet daar in Den Haag bepaald niet van een leien dakje gaat.'

'Zeker weten, ik kan me dan ook goed voorstellen dat hij na drie maanden bekvechten aan een tropische vakantie toe is.'

Even later parkeert Van Rijnsoever zijn Ford Explorer voor de hoofdingang van het hotel. Een bellboy schiet haastig toe, laadt de koffers van de familie Erhardt op een bagagetrolley en wacht geduldig bij de balie tot de Duitse gasten zijn ingecheckt.

'Nou, veel plezier, ik zal jullie verder niet van je vakantie afhouden. Dieter, ik zie jou morgen om half twee, hier in de lobby. Dan eten we een broodje, spreken alles nog even door en dan lopen we rond half vier richting het kantoor van minister-president Lieve.'

'Lopen, lopen? Bij deze temperaturen?'

'Dieter, ik heb je toch gezegd dat het kantoor van George Lieve naast jullie hotel ligt, het is maximaal twee minuten lopen.'

'Goed dan, tot morgenmiddag. Maar het is te hopen dat het inderdaad hooguit twee minuten zullen zijn, anders eis ik alsnog de helft van de koopsom van "Solar Enterprises" terug.'

'Dat zal je dan niet lukken, die twee miljard heb ik er al lang doorheen gejaagd,' lacht Carel en met een 'als jullie nog iets nodig hebben of willen weten: hier heb je mijn mobiele nummer' neemt hij afscheid van de Duitse familie.

Terwijl de familie Erhardt in de lift staat op weg naar hun riante suite op de bovenste verdieping van het hotel, zitten nauwelijks honderd meter verderop de premiers van Nederland en Aruba tegenover elkaar in het kantoor van de laatste.

‘Dus je denkt niet dat jullie er in Den Haag uit gaan komen?’ vraagt George Lieve.

‘Uitgesloten, daar is de politieke versnippering veel te groot voor. Mijn God, zestien partijen in de Tweede Kamer, wie had dat ooit kunnen denken. Stuk voor stuk met hun eigen stokpaardjes en stuk voor stuk iedere dag opererend met één oog op de opiniepeilingen en met het andere oog overdag op de voorpagina’s van de kranten en ’s avonds op het Journaal.’

‘Dus nieuwe verkiezingen?’

‘De roep daarom wordt steeds luider. Maar de kans dat er dan iets gaat veranderen is minimaal. Nee, nieuwe verkiezingen bieden absoluut geen oplossing.’

‘Maar wat dan wel?’

‘De vorige week heb ik samen met onder andere de leiders van de zeg maar ‘oude’ politieke partijen en daarnaast de voorzitters van de SER, en VNO-NCW, een afvaardiging van de provincies en het bestuur van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een informele bijeenkomst gehad. Ver weg van Den Haag. Om precies te zijn in Boekelo, onder de rook van Enschede. Dat gesprek heeft er toe geleid dat alle leden van deze groep ervan overtuigd zijn dat alleen een zakenkabinet dat boven de partijen staat de boel weer vlot kan trekken. Zo’n extraparlamenteair zakenkabinet zou dan twee, maximaal drie jaar moeten regeren, waarna via nieuwe verkiezingen teruggekeerd kan worden naar een parlementair kabinet dat steunt op een brede meerderheid in een hopelijk dan minder versnipperde Kamer.’

‘Maar schuif je daarmee de problemen niet alleen maar voor je uit? Waarom denk je dat er na twee of drie jaar zakenkabinet een ander politiek landschap zal zijn ontstaan?’

‘Omdat we van zo’n kabinet in ieder geval daadkracht mogen verwachten. En daadkracht is wat we nodig hebben om uit de huidige crisis te komen. Zijn we eenmaal uit de gevarezone, dan mag de Haagse Stolp er wat mij betreft weer overheen.’

‘En wie moeten er dan in zo’n zakenkabinet plaats gaan nemen?’

‘Mensen uit het bedrijfsleven, versterkt met topambtenaren van Financiën, Sociale Zaken, Volksgezondheid en Economische Zaken.

Die ambtenaren brengen de broodnodige dossierkennis waaraan zo'n zakenkabinet behoefte heeft, met zich mee.'

De Nederlandse demissionaire minister-president ziet de twijfel in de ogen van zijn Arubaanse gesprekspartner: 'George, ik kan je verzekeren: het gaat lukken. De vijf 'oude' partijen mogen dan in veel opzichten recht tegenover elkaar staan, over één ding zijn ze het eens. Dat de politiek niet bij machte is om op eigen kracht uit deze impasse te geraken. We hebben in Boekelo de handtekening gezet onder een memorandum, waarbij de vijf partijleiders zich achter de vorming van zo'n zakenkabinet opstellen. Dat kabinet moet met een regeringsprogramma komen dat zorgt dat Nederland herrijst uit de crisis. Na goedkeuring van dat programma door de leden van het "Pact van Boekelo", zoals we ons zelf zijn gaan noemen, zal het zakenkabinet altijd verzekerd zijn van een meerderheid in de Eerste en Tweede Kamer. We mogen met z'n vijven dan geen vrienden zijn, we zijn het er wel roerend over eens dat dit de enige manier is om Nederland weer op de rails te krijgen. Net zo goed als we er allemaal ook van overtuigd zijn dat er in zo'n zakenkabinet geen plaats is voor politici.'

'En wie moet die regering gaan leiden? Jij?'

'Natuurlijk niet, ik zeg toch: geen politici. Nee, we hebben naar een kandidaat gezocht die boven de partijen staat, daarnaast landelijk bekend is en bovendien zijn daadkrachtige sporen verdiend heeft.'

'Dat zal dan niet mee gevallen zijn,' grapt George.

'Nee, zeker niet, we hebben hem in heel Nederland zelfs niet kunnen vinden.'

'Je gaat me toch niet vertellen dat jullie denken aan een buitenlander?'

'Nee, natuurlijk niet. Stel je voor. Nee, het "Pact van Boekelo" was aardig eensgezind over de beste kandidaat. Het was zelfs een unanieme keuze. Alleen, de man woont helaas niet in Nederland, althans niet meer.'

'Dan vraag je toch of hij terugkomt. Kwestie van een beroep doen op burgerzin, wijzen op de verantwoordelijkheid die iedere burger nu eenmaal hoort te nemen voor zijn land, wanneer dat land erom vraagt.'

'En dat is precies de reden waarom ik hier ben. Want onze gedroomde kandidaat woont op dit moment op Aruba. En als ik goed ben ingelicht,

is hij op dit moment zelfs jouw voornaamste adviseur op het terrein van de alternatieve energie.’

‘Carel van Rijnsoever?’

‘Ja, Carel van Rijnsoever. Iedereen in Nederland kent hem, ook al staat hij niet elke week met zijn foto in de bladen. Hij is weliswaar rijk, maar hij heeft dat voor elkaar gekregen met hard werken. En – ook niet onbelangrijk – hij heeft naam gemaakt als “Mister Milieu” met zijn “Solar Enterprises”. “Milieu” staat bij alle zichzelf respecterende partijen en partijtjes op de eerste pagina van het partij programma.’

‘Zo bekeken is Carel inderdaad een goede keus. Weet je dat ik hem al ken sinds mijn studententijd in Delft?’

‘Wat? Hebben jullie samen gestudeerd? Nee, dat wist ik niet.’

‘Hoe dacht je anders dat ik een Nederlandse miljardair als – bovendien nog onbezoldigd – adviseur naar Aruba heb kunnen krijgen? Maar of hij boven de partijen zal staan, weet ik niet. In Delft waren we destijds allebei nadrukkelijk actief binnen de jongerenafdeling van het CDA.’

‘Daar waren we al achter gekomen. Maar hij blijkt zich na zijn studententijd niet meer met politiek bezig te hebben gehouden. Vandaar ook dat ons “Pact van Boekelo” uiteindelijk bij hem uit kwam. Weet je trouwens of hij op dit moment op het eiland is?’

‘Zeker weten, sterker nog, hij heeft morgenmiddag hier, in dit kantoor, met mij een afspraak. Samen met Dieter Erhardt, de baas van het Duitse bedrijf dat “Solar Enterprises” heeft gekocht. En het mooie is, dat hij mij heeft gevraagd om jou bij dat gesprek uit te nodigen, gezien jouw goede banden met “Frau Bundeskanzlerin”. Dan kun je de naam van Dieters bedrijf een keertje laten vallen, wanneer je weer eens in Berlijn of Brussel met haar om de tafel zit. Trouwens, ik hoop dat je morgenavond nog niets hebt, want ik ga jou samen met Carel uitnodigen voor een diner in een van de beste restaurants van het eiland. Dat lijkt me een uitgelezen moment om hem te polsen voor de functie van minister-president van Nederland. Dat ik dat nog mag mee maken: Carel als politicus.’

‘Nee, niet als politicus,’ reageert de Nederlandse premier scherp: ‘De redder des vaderlands kan op dit moment iedereen zijn, zolang hij of zij maar geen politicus is. De tijd van de eeuwige consensus is even voorbij. Geen woorden meer, maar daden!’

‘Macht der gewoonte,’ verontschuldigt de Arubaanse minister-president zich: ‘Dus ik kan morgenmiddag om vier uur op je rekenen voor die vergadering en je gaat morgenavond met ons mee dineren?’

‘Goed. Maar tot morgenavond geen woord over de echte reden van mijn bezoek. En die Duitser is er morgenavond hopelijk toch niet bij?’

‘Wees maar niet bang, ik zorg dat we morgenavond met z’n drieën zijn en tot dat moment hoort Carel van mij geen woord over wat we hier vanmiddag besproken hebben.’